

”Vi måste tala med en tunga”

– Det talas om samhällsutveckling i Pajala och då tänker man sig ofta centralorten. Men 4 200 av kommunens invånare bor i byarna medan endast hälften, 2 100 personer bor i centralorten. Om vi ska kunna hänga med och något av den positiva samhällsutvecklingen som är på gång i vår kommun, ska spilla över på Junosuando, måste vi bybor samarbeta. Vi måste tala med en tunga gentemot kommunen om vad vi vill och behöver, säger sammankallande för byamötet i Junosuando, Sture Fredriksson.

Text & foto: Hasse Stenudd

När löven börjat gulna och mörkret tränger sig på, lyser lamporna inne i Emma-lokalen i Junosuando. Det är PRO som lånar ut sin lokal för att på så vis vara en del i att delta i byns utveckling och bevarande. Innan utsatt tid är lokalen fylld och stämningen är förväntansfull. En känsla av att ”nu eller aldrig”, är så tät att den närapå går att ta på.

Efter inledningsanföranden och som ett flertal av inläggen påpekar står det klart att det nu är upp till Junosuandoborna att välja själv om de vill hänga på den utveckling som Northlands etablering av gruvan skapat, och framledes skapar, för ett flertal av Pajala kommuns byar.

Krav om samsyn

– Som nyinflyttade i Junosuando är jag osäker om vi i alla frågor som rör utveckling av byn är enade. Tanken med mötet i kväll är att väcka medvetenheten om vikten av en enhetlig syn, för byns bästa, och få alla krafter i Junosuando att enade sträva åt ett håll. De som beviljar oss pengar för utveckling av byarna kräver en oerhörd syn på samarbete, säger P-O Samkog, som samtidigt lämnar frågan öppen; har vi gemensamma mål att sträva mot och i så fall vilka?

– Vi har skogen, naturen, ett rikt friluftsliv med närheten till två älvar. Vill vi bo kvar, växa och utveckla Junosuando? Vi måste nu forma oss konkret och få en samlad syn på våra behov. Det kan bli avstampet till det möte vi ska ha med Pajala kommun den 2 oktober, säger Sture Fredriksson, och därmed är diskussionerna livligt igång.

Tidigt under kvällen påpekas vikten av att få med de unga i processen, de som i framtiden ska bo, verka och leva i Junosuando. Jämte frågan om kommunen är villiga att satsa på nytt boende i byn, ställs olika förslag om att se över boende i de lokaler som är tomma eller inom kort blir tomma. Kring detta förekommer konkreta

diskussioner om gemensamma seniorboenden för att på så sätt lösgöra hus i byn för unga familjer. Bostäder och äldreboende, vägar och skolan är de frågor som dominerar kvällens möte.

Förväntar sig utveckling

– Vi har vår skola kvar enbart för att kommunen förväntar sig en utveckling av Junosuando, säger Åke Johdet.

Ett djärvt förslag att lyfta upp målet att Junosuandos 375 invånare inom en framtid ska bli hela 1200 bybor, förs fram av Sven Rova. Föräldrar ser den framtida tunga trafiken från gruvan som skäl för att förbättra kvaliteten på genomfartsleden samt att med gång och cykelvägar säkra skolvägarna för barnen. Service, bensinmack och matställen för trafiken som framledes ska passera Junosuando, är andra frågor som luftas i kvällningen. Att detta kan bli möjligt när Junosuando, tack vare gruvans etablering, på ett nytt sätt ställs i blickpunkten, lyftes upp till diskussion. Det fanns de som tolkat en ny positiv ideologi och ett nytt sätt från Pajala kommun och PUAB i deras strategi gentemot landsbygden.

Intresseföreningen navet

I frågan om föreningstruktur på utvecklingsarbetet för Junosuando enades byborna om att byns intresseförening ska vara navet i arbetet, att olika personer utses till en arbetsgrupp för skolan, vägar och boende. Byamötet ville även att Sture Fredriksson inom kort kallar till ytterligare ett möte där nämnda grupper ytterligare preciserar behoven, för att i oktober månads början möta Pajala kommun.

– Om vi ska målet att bli 1 200, ska vi börja arbeta nu, säger Sture Fredriksson.

Nu formerar sig byborna Junosuando för att möta den utveckling av bygden som Northlands gruvetablering i Kaunisvaara medfört.

– Om vi inte nu tar chansen kommer bilarna att köra förbi Junosuando som de alltid har gjort, säger Mary Calla, Junosuando.

– Egentligen borde vi i byn stänga av Internet och tv-apparaterna och träffas på det här sättet, säger Ica-handlaren i Junosuando, Mikael Alskog, efter byamötet som tog avstamp för att söka följa den positiva utvecklingen, som sker i Pajala kommun, i spåren.

– Jag vill vara en liten pusselbit som söker sin plats i det stora pusslet som nu håller på att läggas, säger Eva Blomkvist.

Nu pratar vi samma språk

– Vi har haft många möten, jag känner att vi kommit en bit längre fram för varje möte. Det här byamötet gav konkreta resultat vad gäller planerna på att utveckla Junosuando och nu känner jag att vi börjar prata samma språk, säger Mary Calla, Junosuandobon som en period av sitt liv bott i Afrika och kan jämföra sin tillvaro ur olika perspektiv.

Enligt Mary Calla tar det olika lång tid för människor att lämna sin cocong och våga sig ut:

– Jag har en känsla av att nu eller aldrig. Snart ska bilar och fordon av allehanda slag passera Junosuando, det behövs ställen för dem att äta på, de behöver tanka sina bilar och i övrigt handla. Vi skulle kunna ha ett ställe för service och reparation av olika fordon och framför allt en lastbilsparkering där större fordon kan ställa sig, säger Mary Calla, med tillägget:

– Annars kör bilarna förbi vår by som de alltid gjort. Det är nu det gäller, vi måste ta vara på den chansen om vi inte vill att utvecklingen ska gå Junosuando förbi.

Ica-Mikael är försiktigt positiv

Ica-handlaren i Junosuando, Mikael Alskog, har varit med om att det oftast bara blir prat. Genom sitt tornedalska arv säger han sig vara negativ men går med på, att efter mötet om att organisera sig för att utveckla hembyn, kalla sig som ”försiktigt positiv”.

– Det verkar finnas en gnista bland folk och det ser nu ut att kunna ske något bra, säger den försiktige generalen Mikael Alskog.

Efter byamötet verkar Mikael Alskog ändå lättad. Enligt honom verkar det ändå som om det finns de som nu lägger lite mer bakom orden. Kanske har just detta möte varit embryot till att ta stegen mot att byn börjar utvecklas och livsbetingelser skapas i Junosuando.

– Vi får väl se. Men egentligen borde vi i byn varannan fredag stänga ner Internet och tv-apparaterna och träffas på det här sättet. Alla som vill bo kvar här är beroende av att byn går en utveckling till mötes.

Mikael Alskog medger att han innerst inne är en försiktig optimist.

– Hoppfull, skulle jag vilja säga.

Vi är alla pusselbitar...

Vi är alla bra på olika saker. Ensam är inte stark och kan inte förändra byns utveckling. Tillsammans kan vi förändra, vi är alla små pusselbitar och för att det ska bli en enhet ska alla pusselbitarna falla på plats, säger Eva Blomkvist, junosuandobo som på stående fot sade sig vara intresserad med att jobba för äldreboenden.

Eva Blomkvist hjälper PRO:s damer efter mötet i med att ta reda på disken:

– Jag känner verkligen att det här var ett möte där byborna satte ner foten för ett ordentligt avstamp för att följa med i den utveckling som sker på alla håll i Pajala kommun.

Eva Blomkvist besöker äldre personer boende i Junosuando. Hon har mött dem som är så ensamma att de gråter. Enligt Eva Blomkvist är det en myt att alla äldre personer vill bo hemma, om de får hemtjänst. Flera av dem vill flytta in i gemensamma boenden om det öppnas möjligheter till det. Samtidigt öppnar det upp för andra att flytta in i hus som då lediggörs.

Hon har även mött flera unga som vill flytta till Junosuando men det är inte möjligt i dagsläget. Även flera unga personer i byn, bor hemma för att det inte är möjligt att hitta bostäder i byn.

– Men jag går hoppfull från det här mötet. Jag känner att jag vill vara en liten pusselbit som söker sin plats i det stora pusslet som nu håller på att läggas, säger Eva Blomkvist.